

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kahdeksas jaosto)

7 päivänä huhtikuuta 2022*

Ennakkoratkaisupyyntö – Kuluttajansuoja – Direktiivi 2011/83/EU – 8 artiklan 2 kohta – Sähköisessä muodossa tehtävät etäsopimukset – Tietojen ilmoittamiseen liittyvät elinkeinonharjoittajan velvollisuudet – Tilauksen, johon liittyy maksuvelvollisuus, tekemiseen tarkoitetun näppäimen tai vastaavan toiminnon käyttäminen – Merkintää ”tilaukseen liittyy maksuvelvollisuus” vastaava yksiselitteinen ilmaisu – Ainoastaan näppäimeen tai vastaavaan toimintoon tehty merkintä otetaan huomioon tällaisen ilmaisun vastaavuutta arvioitaessa

Asiassa C-249/21,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Amtsgericht Bottrop (Bottropin alioikeus, Saksa) on esittänyt 24.3.2021 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 21.4.2021, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Fuhrmann-2-GmbH

vastaan

B.,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kahdeksas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja N. Jääskinen sekä tuomarit M. Safjan (esittelevä tuomari) ja M. Gavalec,

julkisasiamies: L. Medina,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Fuhrmann-2-GmbH, edustajanaan C. Ewen, Rechtsanwalt,
- Euroopan komissio, asiamiehinään I. Rubene ja M. Kellerbauer,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee kuluttajan oikeuksista, neuvoston direktiivin 93/13/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 1999/44/EY muuttamisesta sekä neuvoston direktiivin 85/577/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 97/7/EY kumoamisesta 25.10.2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/83/EU (EUVL 2011, L 304, s. 64) 8 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty riita-asiassa, jossa asianosaisina ovat Fuhrmann-2-GmbH ja B. ja jossa on kyse siitä, onko näiden kahden välille syntynyt sitova majoitussopimus vai ei.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

- 3 Direktiivin 2011/83 johdanto-osan 4, 5, 7 ja 39 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:
 - ”(4) Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 26 artiklan 2 kohdan mukaisesti sisämarkkinoiden on määrä käsittää alue, jolla ei ole sisäisiä rajoja ja jolla taataan tavaroiden ja palvelujen vapaa liikkuvuus sekä sijoittautumisvapaus. Etäsopimusten ja muualla kuin elinkeinonharjoittajan toimitiloissa tehtyjen kuluttajasopimusten tiettyjen näkökohtien yhdenmukaistaminen on välttämätöntä, jotta saataisiin aikaan todelliset kuluttajan sisämarkkinat, joilla vallitsee asianmukainen tasapaino kuluttajansuojan korkean tason ja yritysten kilpailukyvyn välillä, samalla varmistaen, että toissijaisuusperiaatetta kunnioitetaan.
 - (5) – – kuluttajille annettavien tietojen ja peruuttamisoikeuden täysi yhdenmukaistaminen etäsopimusten ja muualla kuin elinkeinonharjoittajan toimitiloissa tehtävien sopimusten osalta edistää kuluttajansuojan korkeaa tasoa ja parantaa elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien välisten sisämarkkinoiden toimivuutta.
 - –
 - (7) Joidenkin keskeisten sääntelynäkökohtien täysi yhdenmukaistaminen lisäisi tuntuvasti oikeusvarmuutta sekä kuluttajien että elinkeinonharjoittajien kannalta. Sekä kuluttajien että elinkeinonharjoittajien olisi voitava luottaa selkeästi määriteltyihin oikeuskäsitteisiin perustuviin yhtenäisiin sääntelypuitteisiin, joilla säännellään elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien välisiin sopimuksiin liittyviä tiettyjä näkökohtia kaikkialla unionissa. Tällaisen yhdenmukaistamisen myötä sääntöjen hajanaisuudesta johtuvat esteet poistuisivat ja sisämarkkinat toteutuisivat tällä alalla. Esteet voidaan poistaa vain vahvistamalla yhdenmukaiset säännöt unionin tasolla. Lisäksi kuluttajat hyötyisivät korkeatasoisesta kuluttajansuojasta koko unionissa.
 - –

(39) Kun on kyse verkkosivuston kautta tehtävistä etäsopimuksista, on tärkeää varmistaa, että kuluttaja kykenee kaikilta osin lukemaan ja ymmärtämään sopimuksen pääkohdat ennen tilauksensa tekemistä. Siksi tässä direktiivissä olisi säädettävä, että näiden kohtien on oltava näkyvillä tilauksen tekemiseksi vaaditun vahvistuksen välittömässä läheisyydessä. Lisäksi on tärkeää varmistaa, että kuluttaja voi tällaisissa tilanteissa määrittää hetken, jolloin hän sitoutuu maksamaan elinkeinonharjoittajalle. Siksi kuluttajan huomio olisi yksiselitteisen sanamuodon avulla kiinnitettävä siihen, että tilauksen tekemiseen liittyy velvollisuus maksaa elinkeinonharjoittajalle.”

4 Direktiivin 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tämän direktiivin tarkoituksena on myötävaikuttaa sisämarkkinoiden moitteettomaan toimintaan saavuttamalla kuluttajansuojan korkea taso ja lähentämällä kuluttajien ja elinkeinonharjoittajien välisiä sopimuksia koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten tiettyjä osia.”

5 Direktiivin 2 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

--

7) ’etäsopimuksella’ sopimusta, joka tehdään elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välillä etämyyntiä varten luodussa myynti- tai palveluntarjoajajärjestelmässä ilman, että elinkeinonharjoittaja ja kuluttaja ovat samanaikaisesti fyysisesti läsnä, ja käyttäen pelkästään yhtä tai useampaa etäviestintä sopimuksen tekemiseen asti, sopimuksen tekemisen ajankohta mukaan lukien;

--”

6 Direktiivin 3 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tätä direktiiviä sovelletaan siinä vahvistetuun edellytykseen ja siinä säädetyssä laajuudessa elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisiin sopimuksiin. Sitä sovelletaan myös veden, kaasun, sähkön tai kaukolämmön toimittamista koskeviin, myös julkisten palveluntarjoajien kanssa tehtäviin sopimuksiin, jos kyseisiä hyödykkeitä toimitetaan sopimuksen perusteella.”

7 Direktiivin 6 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Ennen kuin kuluttaja tulee sidotuksi etäsopimukseen tai muualla kuin elinkeinonharjoittajan toimitiloissa tehtyyn sopimukseen taikka vastaavaan tarjoukseen, elinkeinonharjoittajan on toimitettava kuluttajalle selvällä ja ymmärrettävällä tavalla seuraavat tiedot:

a) tavaroiden tai palvelujen pääominaisuudet siinä laajuudessa kuin viestimen ja tavaroiden tai palvelujen kannalta on asianmukaista;

--

e) tavaroiden tai palvelujen kokonaishinta veroineen tai, jos tavaroiden tai palvelujen luonteen takia hintaa ei voida kohtuudella laskea etukäteen, hinnan laskutapa sekä tapauksen mukaan kaikki muut rahti-, toimitus- tai postikulut ja kaikki muut kustannukset tai, jos näitä kuluja ei voida kohtuudella laskea etukäteen, se seikka, että tällaisia lisäkuluja voi joutua maksamaan. Jos kyseessä on toistaiseksi voimassa oleva sopimus tai toistuvia suorituksia sisältävä sopimus, kokonaishinnan on sisällettävä kokonaiskustannukset laskutusjaksoa kohden. Jos tällaisista sopimuksista peritään kiinteä hinta, kokonaishinta tarkoittaa myös kuukausittaisia kokonaiskustannuksia. Jos kokonaiskustannuksia ei voida kohtuudella laskea etukäteen, on ilmoitettava hinnan laskutapa;

--

o) sopimuksen kesto tapauksen mukaan tai, jos sopimus on voimassa toistaiseksi tai sitä jatketaan automaattisesti, sopimuksen päättymistä koskevat ehdot;

p) tapauksen mukaan sopimukseen perustuvien kuluttajan velvoitteiden vähimmäiskesto;

--”

8 Direktiivin 8 artiklan, jonka otsikko on ”Etäsopimuksia koskevat muotovaatimukset”, 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jos sähköisessä muodossa tehtävässä etäsopimuksessa kuluttajalle asetetaan maksuvelvollisuus, elinkeinonharjoittajan on ilmoitettava kuluttajalle selvästi ja helposti havaittavasti ja välittömästi ennen kuin kuluttaja tekee tilauksensa 6 artiklan 1 kohdan a, e, o ja p alakohdassa tarkoitettut tiedot.

Elinkeinonharjoittajan on varmistettava, että kuluttaja tilausta tehdessään hyväksyy nimenomaisesti, että tilaukseen liittyy maksuvelvollisuus. Jos tilauksen tekeminen edellyttää näppäimen tai vastaavan toiminnon käyttöä, näppäin tai vastaava toiminto on merkittävä helposti luettavalla tavalla ainoastaan sanoilla ’tilaukseen liittyy maksuvelvollisuus’ tai vastaavalla yksiselitteisellä ilmaisulla, josta käy ilmi, että tilauksen tekemiseen liittyy velvollisuus maksaa elinkeinonharjoittajalle. Jos elinkeinonharjoittaja ei ole noudattanut tätä alakohtaa, sopimus tai tilaus ei sido kuluttajaa.”

Saksan oikeus

9 Siviililain (Bürgerliches Gesetzbuch, jäljempänä BGB) 312j §:n 3 ja 4 momentissa säädetään seuraavaa:

”(3) Kun on kyse [sähköisessä muodossa tehtävistä kuluttajasopimuksista, jotka koskevat elinkeinonharjoittajan vastikkeellisesti tarjoamaa palvelua], elinkeinonharjoittajan on järjestettävä tilaaminen siten, että kuluttaja vahvistaa tilauksellaan nimenomaisesti, että hänelle syntyy maksuvelvollisuus. Jos tilaaminen tapahtuu näppäintä käyttämällä, ensimmäisessä virkkeessä tarkoitettua elinkeinonharjoittajan velvollisuutta katsotaan noudatetun vain, jos näppäimeen on merkitty helposti luettavalla tavalla ainoastaan sanat ’tilaukseen liittyy maksuvelvollisuus’ tai vastaava yksiselitteinen ilmaisu.

(4) [Sähköisessä muodossa tehtävät kuluttajasopimukset, jotka koskevat elinkeinonharjoittajan vastikkeellisesti tarjoamaa palvelua] syntyvät vain, jos elinkeinonharjoittaja on noudattanut sille 3 momentissa asetettua velvollisuutta.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

- 10 Fuhrmann-2 on Saksan oikeuden mukaan perustettu yhtiö, joka omistaa Goldener Anker -nimisen hotellin Krummhörn-Greetsielissä (Saksa). Hotellin huoneita voidaan vuokrata muun muassa verkkomajoitusten varausportaalina toimivan internetsivuston www.booking.com välityksellä.
- 11 Kuluttajan asemassa oleva B. meni 19.7.2018 kyseiselle internetsivustolle hakeakseen hotellimajoitusta Krummhörn-Greetsielistä ajanjaksolle 28.5.2019–2.6.2019. Hakutulosten joukossa olivat muun muassa Goldener Anker -hotellin huoneet. B. napsautti hotellia esittävää kuvaa ja avasi näin tilan, jossa näkyivät hotellin vapaana olevat huoneet sekä niitä koskevat lisätiedot, kuten huoneiden varustelu ja hinnat, jotka hotelli oli vahvistanut kyseiselle ajanjaksolle. Päätettyään varata neljä kahden hengen huonetta B. napsautti ”varaam”-näppäintä ja täytti sen jälkeen omia ja hänen kanssaan matkustavien henkilöiden henkilötietoja koskevan osion ja napsautti tämän jälkeen näppäintä, jossa luki ”viimeistelevä varaus”.
- 12 B. ei tullut Goldener Anker -hotelliin 28.5.2019.
- 13 Fuhrmann-2 laskutti 29.5.2019 päivätyllä kirjeellä yleisten sopimusehtojensa mukaisesti B:ltä varauksen peruutusmaksuina 2 240 euroa ja vahvisti hänelle summan maksamista varten viiden arkipäivän määräajan. B. ei maksanut vaadittua summaa.
- 14 Fuhrmann-2 saattoi asian ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen Amtsgericht Bottropin (Bottropin alioikeus, Saksa) käsiteltäväksi kyseisen summan perimistä varten. Fuhrmann-2 on kanteessaan esittänyt, että B. oli tehnyt sen kanssa verkkosivuston www.booking.com välityksellä majoitussopimuksen useista hotellihuoneista ajanjaksolle 28.5.2019–2.6.2019. Se katsoo erityisesti, että sanat ”viimeistelevä varaus”, jotka kyseisen internetsivuston ylläpitäjä on merkinnyt varausnäppäimeen, täyttävät BGB:n 312j §:n 3 momentissa säädetyn vaatimuksen, jonka mukaan elinkeinonharjoittajan on merkittävä tilauksen tekemiseen varattuun näppäimeen helposti luettavissa oleva maininta ”tilaukseen liittyy maksuvelvollisuus” tai vastaava yksiselitteinen ilmaisu. B:n on näin ollen maksettava sille varauksen peruuttamisesta 2 240 euron suuruinen korvaus.
- 15 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että Fuhrmann-2:n kanteen menestyminen riippuu siitä, voidaanko maininnan ”viimeistelevä varaus”, joka on merkitty www.booking.com-sivuston varausnäppäimeen, katsoa olevan BGB 312j §:n 3 momentissa, jolla direktiivin 2011/83/8 artiklan 2 kohdan toinen alakohta on saatettu osaksi Saksan oikeutta, säädetyn vaatimuksen mukainen. Jos voidaan, tämä merkitsisi BGB 312j §:n 4 momentin mukaan sitä, että majoitussopimus on syntynyt pätevästi asianosaisten välillä ja että Fuhrmann-2 voi perustellusti vaatia korvausta varauksen peruuttamisesta.
- 16 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tuo lisäksi esiin sen, että eräs toinen saksalainen tuomioistuin on katsonut, että huomioon on otettava tilausmenettelyssä vallitsevat olosuhteet kokonaisuutena ja erityisesti se, miten tilaaminen on järjestetty, jotta voitaisiin ratkaista, voidaanko www.booking.com-sivuston ylläpitäjän käyttämän kaltaista ilmaisua pitää direktiivin 2011/83/8 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan toisessa virkkeessä tarkoitettuna vastaavana yksiselitteisenä ilmaisuna.

- 17 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ei ole tämän säännöksen sanamuodon vuoksi kuitenkaan varma kyseisen saksalaisen tuomioistuimen omaksuman lähestymistavan oikeellisuudesta vaan katsoo pikemminkin, että juuri näppäimeen tehdystä merkinnästä on sellaisenaan käytävä ilmi, että sitä käyttäessään kuluttaja tietää sitoutuvansa oikeudellisesti maksuvelvoitteeseen. Tätä jälkimmäistä lähestymistapaa seuraten ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, että sanaan ”varaus”, joka sisältyy mainintaan ”viimeistele varaus”, ei yleiskielessä välttämättä liitetä velvollisuutta maksaa vastasuoritusta vaan sitä käytetään usein myös synonyyminä ”vastikkeettomalle ennakkotilaukselle tai varalla pitämiselle”. Sen mukaan voitaisiin siis katsoa, että BGB:n 312j §:n 3 momentin toisessa virkkeessä säädettyä velvollisuutta ei ole käsiteltävässä tapauksessa noudatettu.
- 18 Amtsgericht Bottrop on näin ollen päättänyt lykätä asian ratkaisua ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko direktiivin [2011/83] 8 artiklan 2 kohdan toista alakohtaa tulkittava siten, että sen arvioiminen, onko näppäin tai vastaava toiminto, jonka käyttöä tilauksen tekeminen edellyttää kyseisen säännöksen ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettussa sähköisessä muodossa tehtävässä etäsopimuksessa ja jota ei ole merkitty sanoilla ’tilaukseen liittyy maksuvelvollisuus’, merkitty kyseisessä säännöksessä tarkoitettulla vastaavalla yksiselitteisellä ilmaisulla, josta käy ilmi, että tilauksen tekemiseen liittyy velvollisuus maksaa elinkeinonharjoittajalle, riippuu yksinomaan näppäimeen tai vastaavaan toimintoon tehdystä merkinnästä?”

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

- 19 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin haluaa kysymyksellään vastauksen asiallisesti siihen, onko direktiivin 2011/83 8 artiklan 2 kohdan toista alakohtaa tulkittava siten, että kun arvioidaan, vastaako tilausmenettelyssä, jossa on kyse sähköisessä muodossa tehtävästä etäsopimuksesta, käytettävään tilausnäppäimeen tai vastaavaan toimintoon merkitty ilmaisu, kuten ”viimeistele varaus”, tässä säännöksessä tarkoitettua ilmaisua ”tilaukseen liittyy maksuvelvollisuus”, huomioon on otettava yksinomaan tällaiseen näppäimeen tai vastaavaan toimintoon tehty merkintä vai onko lisäksi huomioon otettava tilausmenettelyssä vallitsevat olosuhteet.
- 20 Todettakoon aluksi, että etäsopimuksella tarkoitetaan direktiivin 2011/83 2 artiklan 7 alakohdan mukaan ”sopimusta, joka tehdään elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välillä etämyyntiä varten luodussa myynti- tai palveluntarjontajärjestelmässä ilman, että elinkeinonharjoittaja ja kuluttaja ovat samanaikaisesti fyysisesti läsnä, ja käyttäen pelkästään yhtä tai useampaa etäviestintä sopimuksen tekemiseen asti, sopimuksen tekohetki mukaan lukien”. Tästä seuraa, että palvelusopimus, joka on tehty elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välillä pääasiassa kyseessä olevan kaltaisella majoitusten varaamiseen tarkoitettulla sivustolla, kuuluu etäsopimuksen käsitteen alaan, ja koska direktiivin 2011/83 3 artiklan 2–4 kohdassa säädettyjä poikkeuksia ei sovelleta, kyseisen direktiivin soveltamisalaan, sellaisena kuin se on määritelty direktiivin 3 artiklan 1 kohdassa.
- 21 Lisäksi on muistettava, että direktiivillä 2011/83 pyritään, kuten sen 1 artiklasta ilmenee yhdessä direktiivin johdanto-osan neljännen, viidennen ja seitsemännen perustelukappaleen kanssa, varmistamaan kuluttajansuojan korkea taso takaamalla kuluttajien tiedonsaanti ja turvallisuus

- elinkeinonharjoittajien kanssa toteutettavissa liiketoimissa. Kuluttajansuoja unionin politiikoissa vahvistetaan lisäksi SEUT 169 artiklassa ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan 38 artiklassa (tuomio 10.7.2019, Amazon EU, C-649/17, EU:C:2019:576, 39 kohta).
- 22 Direktiivin 2011/83 8 artiklassa asetetaan juuri tätä päämäärää silmällä pitäen elinkeinonharjoittajalle tiettyjä etäsopimuksiin liittyviä muotovaatimuksia, niin kuin säännöksen otsikosta ilmenee. Artiklan 2 kohdassa säädetään näin elinkeinonharjoittajalle kuuluvista erilaisista velvollisuuksista silloin, kun etäsopimus on tehty sähköisessä muodossa, kuten käsiteltävässä pääasiassa, ja kun siihen liittyy kuluttajan maksuvelvollisuus.
- 23 Direktiivin 2011/83 8 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan elinkeinonharjoittajan on ilmoitettava kuluttajalle selvästi ja helposti havaittavasti ja välittömästi ennen kuin kuluttaja tekee tilauksensa 6 artiklan 1 kohdan a, e, o ja p alakohdassa tarkoitetut tiedot eli tavaroiden tai palvelujen pääominaisuudet, niiden kokonaishinta, sopimuksen kesto ja tapauksen mukaan sopimukseen perustuvien kuluttajan velvoitteiden vähimmäiskesto.
- 24 Direktiivin 2011/83 8 artiklan 2 kohdan toisessa alakohdassa puolestaan säädetään, että elinkeinonharjoittajan on varmistettava, että kuluttaja tilausta tehdessään hyväksyy nimenomaisesti, että tilaukseen liittyy maksuvelvollisuus. Tässä säännöksessä säädetään edelleen, että jos tilauksen tekeminen edellyttää näppäimen tai vastaavan toiminnon käyttöä, näppäin tai vastaava toiminto on merkittävä helposti luettavissa olevalla tavalla ainoastaan sanoilla ”tilaukseen liittyy maksuvelvollisuus” tai vastaavalla yksiselitteisellä ilmaisulla, josta käy ilmi, että tilauksen tekemiseen liittyy velvollisuus maksaa elinkeinonharjoittajalle, ja jonka puuttuessa sopimus tai tilaus ei sido kuluttajaa.
- 25 Kolmessa edellisessä kohdassa todetusta käy ilmi, että silloin kun etäsopimus tehdään sähköisessä muodossa tapahtuvalla tilausmenettelyllä ja siihen liittyy kuluttajaan kohdistuva maksuvelvollisuus, elinkeinonharjoittajan on annettava kuluttajalle välittömästi ennen tilauksen tekemistä sopimusta koskevat olennaiset tiedot ja ilmoitettava kuluttajalle nimenomaisesti, että jos hän tekee tilauksen, hänelle syntyy maksuvelvollisuus.
- 26 Kuluttajan maksuvelvollisuuden osalta direktiivin 2011/83 8 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan toisen virkkeen sanamuoto on selvä ja sen mukaan tilausnäppäin tai vastaava toiminto on varustettava helposti luettavissa olevalla ja yksiselitteisellä merkinnällä, josta käy ilmi, että tilauksen tekemiseen liittyy velvollisuus maksaa elinkeinonharjoittajalle. Vaikka tässä säännöksessä mainitaankin ilmaisu ”tilaukseen liittyy maksuvelvollisuus”, säännöksen sanamuodosta ilmenee myös, että ilmaisu on esimerkinomainen ja että jäsenvaltiot voivat sallia elinkeinonharjoittajan käyttävän mitä tahansa muuta vastaavaa ilmaisua, kunhan se on tämän veloitteen syntymisen osalta yksiselitteinen.
- 27 Käsiteltävän kaltaisessa tapauksessa, jossa kansallisessa lainsäädännössä, jolla tämä säännös on saatettu osaksi kansallista oikeusjärjestystä, ei direktiivin tavoin ole täsmällisiä esimerkkejä tällaisista vastaavista muotoiluista, elinkeinonharjoittajat voivat siis vapaasti käyttää mitä tahansa haluamaansa merkintää, kunhan siitä ilmenee yksiselitteisesti, että kuluttajalla on maksuvelvollisuus siitä hetkestä alkaen, jolloin hän painaa tilausnäppäintä tai käyttää vastaavaa toimintoa.
- 28 Lisäksi direktiivin 2011/83 8 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan toisesta virkkeestä käy yhdessä direktiivin 8 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan toisen alakohdan ensimmäisessä virkkeessä olevan sanan ”nimenomaisesti” kanssa yhtäläillä selvästi ilmi, että kyseisessä säännöksessä

- tarkoitettun ilmaisun on oltava nimenomaan näppäimessä tai vastaavassa toiminnossa, joten – kun muistetaan myös edellisessä kohdassa todettu – ainoastaan kyseiseen näppäimeen tai vastaavaan toimintoon tehty merkintä on otettava huomioon arvioitaessa sitä, onko elinkeinonharjoittaja noudattanut velvollisuuttaan huolehtia siitä, että kuluttaja hyväksyy tilausta tehdessään nimenomaisesti, että siihen liittyy maksuvelvollisuus.
- 29 Tätä tulkintaa tukee direktiivin 2011/83 johdanto-osan 39 perustelukappale, jonka kahdessa viimeisessä virkkeessä painotetaan, viittaamatta siis millään tavoin tilanteessa vallitsevien olosuhteiden kokonaisarviointiin, että kuluttajan huomio on yksiselitteisen sanamuodon avulla kiinnitettävä siihen, että tilauksen tekemiseen liittyy maksuvelvollisuus niin, että hän voi määrittää hetken, jolloin hän sitoutuu tähän velvoitteeseen.
- 30 Tätä tulkintaa tukee myös direktiivin 2011/83 tavoitteeksi asetettu korkeatasoisen suojan takaaminen kuluttajalle ilmoitettavien tietojen osalta, kuten edellä 21 kohdasta käy ilmi. On näet huomattava, että tilauksen viimeistely, johon liittyy kuluttajan maksuvelvollisuus, on menettelyssä olennainen vaihe, koska se merkitsee sitä, että kuluttaja hyväksyy paitsi etäsovimuksen myös tämän velvollisuuden sitovan häntä. Tätä tavoitetta ei voitaisi saavuttaa, jos katsottaisiin, että kuluttajan olisi ymmärrettävä tilausmenettelyssä vallitsevien olosuhteiden merkitsevän, että näppäintä tai vastaavaa toimintoa käyttämällä hän sitoutuu maksuvelvollisuuteen, vaikkei hän voi näppäimeen tai tällaiseen toimintoon tehdyn merkinnän perusteella ehdottoman varmasti havaita tällaista seurausta.
- 31 Lisäksi on todettava, että vaikka unionin tuomioistuimien onkin katsonut, että direktiivin 2011/83 säännöksiä tulkittaessa on varmistettava asianmukainen tasapaino korkeatasoisen kuluttajansuojan ja yritysten kilpailukykyä välillä perusoikeuskirjan 16 artiklassa taattua elinkeinonharjoittajan elinkeinovapautta kunnioittaen (ks. vastaavasti tuomio 10.7.2019, Amazon EU, C-649/17, EU:C:2019:576, 44 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen), käsiteltävässä tapauksessa tällaisella tasapainottamisella ei ole merkitystä, koska näppäimessä tai sähköisessä tilauksessa käytetyssä muussa toiminnossa olevan merkinnän tekemisestä tai muuttamisesta ei aiheudu mitään sellaista huomionarvoista rasisusta, joka saattaisi haitata kyseessä olevien elinkeinonharjoittajien kilpailukykyä tai elinkeinovapautta.
- 32 Edellä 26 kohdassa esiin tuotujen seikkojen perusteella on katsottava, että ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on selvitettävä, voidaanko pääasiassa kyseessä olevan ilmaisun ”viimeistele varaus” katsoa saksankielisenä ja ainoastaan siinä käytettyjen sanojen perusteella vastaavan varausmenettelyssä vallitsevista olosuhteista riippumatta merkintää ”tilaukseen liittyy maksuvelvollisuus”, josta säädetään direktiivin 2011/83 8 artiklan 2 kohdassa. Vaikka tämän selvittäminen kuuluukin yksinomaan ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle, unionin tuomioistuin voi ennakkoratkaisupyynnön käsitellessään tarvittaessa kuitenkin tehdä täsmennyksiä ohjatakseen kansallista tuomioistuinta päätöksenteossa (tuomio 3.2.2021, FIGC ja Consorzio Ge.Se.Av., C-155/19 ja C-156/19, EU:C:2021:88, 59 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 33 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tämän osalta selvitettävä esimerkiksi se, yhdistetäänkö ilmaisu ”varaus” saksaksi sekä yleiskielessä että tavanomaisen valistuneen että kohtuullisen tarkkaavaisen ja huolellisen keskivertokuluttajan mielessä välttämättä ja systemaattisesti maksuvelvollisuuden syntymiseen. Jos näin ei ole, olisi todettava, ettei ilmaisu ”viimeistele varaus” voida pitää yksiselitteisenä eikä sen näin voitaisi katsoa vastaavan direktiivin 2011/83 8 artiklan 2 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettua mainintaa ”tilaukseen liittyy maksuvelvollisuus”.

- 34 Esitettyyn kysymykseen on edellä tarkasteltujen näkökohtien perusteella vastattava, että direktiivin 2011/83 8 artiklan 2 kohdan toista alakohtaa on tulkittava siten, että kun arvioidaan, vastaako tilausmenettelyssä, jossa on kyse sähköisessä muodossa tehtävästä etäsopimuksesta, käytettävään tilausnäppäimeen tai vastaavaan toimintoon merkitty ilmaisu, kuten ”viimeistelevaraus”, tässä säännöksessä tarkoitettua ilmaisua ”tilaukseen liittyy maksuvelvollisuus”, huomioon on otettava yksinomaan tällaiseen näppäimeen tai vastaavaan toimintoon tehty merkintä.

Oikeudenkäyntikulut

- 35 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kahdeksas jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Kuluttajan oikeuksista, neuvoston direktiivin 93/13/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 1999/44/EY muuttamisesta sekä neuvoston direktiivin 85/577/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 97/7/EY kumoamisesta 25.10.2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/83/EU 8 artiklan 2 kohdan toista alakohtaa on tulkittava siten, että kun arvioidaan, vastaako tilausmenettelyssä, jossa on kyse sähköisessä muodossa tehtävästä etäsopimuksesta, käytettävään tilausnäppäimeen tai vastaavaan toimintoon merkitty ilmaisu, kuten ”viimeistelevaraus”, tässä säännöksessä tarkoitettua ilmaisua ”tilaukseen liittyy maksuvelvollisuus”, huomioon on otettava yksinomaan tällaiseen näppäimeen tai vastaavaan toimintoon tehty merkintä.

Allekirjoitukset